

hým projevem toho, jak ona pohlíží na podstatu kupních smluv ze dne 24. ledna 1929. Z tohoto povšechného popření nelze ještě dovoditi, že již v tomto období řízení jsou tu skutkové okolnosti, jichž vyřešení by se mělo podle § 2 čís. 7 nesp. říz. státi pořadem práva, a že prostředky nesporného řízení, prostý soudní odhad darovaných předmětů, nemohou zjednati bezpečný podklad pro výpočet toho, co jest podle § 785 obč. zák. vpočítati za účelem zjištění povinného dílu.

Čís. 9579

Náhrada škody podle § 1330, druhý odstavec, obč. zák.

Tvrzením, že někdo jest otcem dítěte, ač není manželem jeho matky, může býti nařčený poškozen podle § 1330 obč. zák. jen jako tvrzením, že obcoval nemanželsky s matkou dítěte v kritické době.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, R I 33/30.)

Žalovaná Marie P-ová, manželka Františka P-a, rozšiřovala o žalobcovi Františku K-ovi, že jest otcem jejího dítěte Josefa P-a. Žalobce, tvrdě, že mu žalovaná rozšiřováním nepravdivých zpráv kazí vyhlídky na sňatek, žaloval ji, by byla uznána povinnou odvolati tvrzení, že má se žalobcem čtyřletého hochu, a uveřejniti odvolání v časopise. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Soud první stolice má na základě souhlasného přednesu stran za prokázáno, že žalovaná rozšiřuje o žalobci, že jest otcem Josefa P-a z ní dne 27. června 1924 narozeného. Toto zjištění, jež jinak není napadeno, jest však v rozporu se spisy v tom směru, že žalobce sám v žalobě tvrdí a na tom se nic za sporu nezměnilo, doslovně, že o něm žalovaná rozšiřuje nepravdivou zprávu, že s ní má čtyřletého hochu, jak na to také odvolání případně poukazuje, a zdůraznění tohoto doslovu žaloby jest závažným pro posouzení věci. Soud první stolice totiž ke svému, jak uvedeno, nesprávnému zjištění, že žalovaná o žalobci rozšiřuje, že jest otcem Josefa P-a, zjišťuje dále, že dítě jest zapsáno v knize narozených jako manželské a že dosud žaloba o odzdrání manželského původu tohoto dítěte ani nebyla podána, a že žalovaná jest vdaná, a z toho vyvozuje soud první stolice, že vzhledem k tomu podle § 138 obč. zák. platí právní domněnka manželského splození dítěte Josefa P-a, které může býti odporováno jen zákrokem podle § 158 (159) obč. zák., což se dosud nestalo, takže není pochybnosti o tom, že dítě jest manželského původu a jeho otcem manžel žalované, takže jest bez dalších důkazů za to míti, že zprávu rozšiřovanou žalovanou o žalobci, že jest otcem Josefa P-a, jest považovati za nepravdivou, aniž při tom soud první stolice zjistil výslovně, zda jde o rozšiřování skutečnosti vědomě nepravdivé, jakž předpokládá ustanovení § 1330, druhý odstavec, obč. zák. Toto stanovisko soudu první stolice jest však mylné. První soud přehlíží, že v souzeném případě nejde o zjišťování původu dítěte, zda jest je pokládati za zrozené v manželství či mimo manželství, nýbrž podle doslovu rozšiřované skutečnosti, jak jest právě žalobcem tvrzeno, o zjištění pravdivosti prostě té skutečnosti, žalovanou jako mravní

kvalifikace žalobce rozšiřované, že žalobce udržoval se žalovanou pohlavní styky, jichž následkem bylo oplození a zrození dítěte Josefa P-a, aniž by tím právní poměr tohoto dítěte co do jeho původu založený na zákonu byl dotčen. A tu ovšem zákonná domněnka § 138 obč. zák. s touto věcí nemůže míti nic společného a překážeti tomu, by žalobce, na němž podle povahy ustanovení druhého odstavce § 1330 obč. zák. spočívá břímě důkazní, nepravdivost skutečnosti žalovanou rozšiřované a že žalovaná vědomě nepravdivou zprávu po rozumu téhož zákonného ustanovení rozšiřovala, prokázal po případě, by žalovaná pravdivost svého tvrzení na vyvrácení žaloby prokázala, jsou-li tu ovšem dány ostatní podmínky zmíněného zákonného ustanovení. V tomto směru přiznala žalovaná sama a jest tudíž podle § 266 čřs. prokázáno tvrzení žaloby, že o žalobci rozšiřovala zejména proti rodičům nevěsty žalobcovy, že má se žalovanou čtyřletého hochu. Jde tedy dále o to, zda je žalobce tímto rozšiřováním uvedené právě skutečnosti ohrožen na své budoucnosti. Žalobce tvrdí, že žalovanou rozšiřovaná skutečnost jest způsobilá ohroziti a také ohrožuje jeho sňatek s Boženou B-ovou. Je-li tomu tak, jest přisvědčiti závěru napadeného rozsudku, že žalobce jest ve své budoucnosti ohrožen, neboť není pochybností o tom, že založení domácnosti manželským sňatkem má i značný hospodářský význam. Soud první stolice vzhledem ke stanovisku jím zaujatému neprovedl důkazy stranami nabídnuté ani pokud se týče pravdivosti či nepravdivosti skutečnosti žalovanou o žalobci rozšiřované, ani o tvrzení žalobce, že jest jedním žalované ohrožen jeho sňatek s Boženou B-ovou, a neučinil v těchto směrech žádné zjištění, a trpí tudíž řízení odvolací i vytýkanou neúplností.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody :

Podmínkou nároku podle § 1330 obč. zák. jest vědomí nebo nutnost vědomí rozšiřovatele, že skutečnost jím rozšiřovaná jest nepravdivá, tudíž i nepravdivost skutečnosti té. Nepravdivým jest tvrzení, jež odporuje skutečnému stavu, neprávní domněnce. Tvrzením, že někdo jest otcem dítěte, ač není manželem jeho matky, může býti nařčený poškozen podle § 1330 obč. zák. jen jako tvrzením, že obcoval nemanželsky s matkou dítěte v kritické době. Co do nepravdivosti tvrzení toho záleží jen na důkazu této skutečnosti nebo jejího záporu, ne však na tom, že matka byla v době soulože a zrození dítěte manželkou jiného.

Čís. 9580

Přijímátemi závodu (§ 1409 obč. zák.) káže opatrnost, když mu prodátel o dlužích nic nesdělil, by se přeptal na poměry a dal si předložit průkazy o tom, že jsou dluhy zaplacené, a by se zajistil zadržet částí trževé ceny nebo jinakým způsobem pro případ, že by tomu tak nebylo. Nedbalost věřitele ve vymáhání dluhu proti původnímu dlužníku nepřichází tu v úvahu.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, Rv I 247/29.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném přijímátemi závodu zaplacení peníze, jež jí dlužil předavatel závodu. **Procesní soud**